

Forsvarssjefens anbefalte innretning for fremtidig utnyttelse av NH90

Forsvarets NH90 gapanalyse ble fremsendt Forsvarsdepartementet oktober 2017. Analysen avdekket et betydelig gap mellom Forsvarets operative behov for flytimeleveranser fra NH90, og hva som i dag ser ut til å være en fremtidig mulig leveranse.

På bakgrunn av gapanalysen ble det iverksatt en alternativanalyse med støtte fra Forsvarets forskningsinstitutt. Vedlagte alternativanalyse har identifisert og analysert et utvalg av alternativer som kan kompensere for manglende operativ leveranse. Alternativanalysen har vært begrenset til det som anses å være innenfor forsvarssjefens ansvarsområde, med andre ord er ikke anskaffelse av andre helikoptre, terminering av kontrakt eller andre lignende tiltak vurdert.

Forsvaret har enda ikke mottatt den endelige versjonen av NH90, men anslaget som blant annet er basert på erfaringer fra andre land, tilsier at vi kan forvente en leveranse på ca. 2100 timer pr år når helikoptrene er operative. Det totale operative behovet til fregatt og kystvakt, inkludert landbasert trening er anslått til ca. 5400 timer. Det operative behovet til kystvakt er på om lag 2700 timer, i tillegg kommer behovet for landbasert trening på om lag 750 timer. 2100 timer er tilstrekkelig til å løse behovet til fregattvåpenet samt den dedikerte treningen som er nødvendig for Luftforsvaret. Det er mulig at timeproduksjonen kan økes utover 2100 timer pr. år, anslagsvis etter 2030, når vi har vunnet erfaring.

Det har vært vurdert tre alternativer. Man kan enten benytte alle flytimene til fregatt, man kan benytte alle til kystvakt eller man kan dele de tilgjengelige timene mellom fregatt og kystvakt.

Analysen tok utgangspunkt i Forsvarets 9 oppgaver og vektet disse.

Evnen til å detektere og bekjempe ubåter er en forutsetning for å sikre forsyningslinjene og dermed alliert forsterkinger til Norge, hvilket også var grunnlaget for anskaffelse av fregatter med helikopter. Evnen til å etablere og vedlikeholde et situasjonsbilde i alle domener er en forutsetning for å sikre et godt beslutningsunderlag. Fregattversjonen av NH90 er både en sensor- og våpenplattform og skal utrustes spesielt for antiubåtoperasjoner, noe som gjør at det ikke kan leies inn sivilt. Helikopteret skal operere som en integrert del av fregattens kapasitet. Dette er avanserte operasjoner som krever tett samarbeid mellom fartøy og helikopter.

Når det gjelder undervannsdomenet er det ikke utviklet teknologi som kan bidra til situasjonsbildet på samme måte som i overflatedomenet. Den kapasiteten kampsystemet «Fridtjof Nansen» med embarkert NH90 i ASW (Anti Submarine Warfare) konfigurasjon er det derfor ikke mulig å erstatte med andre virkemidler med dagens teknologi.

Kystvakten har behov for helikopter, spesielt med tanke på myndighetsutøvelse. Helikopteret bidrar med overvåkning og transport. En forventet leveranse på 2100 timer fra NH90 er kun ca. 60 % av behovet til Kystvakten. Det innebærer at det må søkes kompenserende tiltak for Kystvakten uansett valg av innretning.

Kystvakten er en viktig og fleksibel kapasitet i de lavere deler av konfliktspekteret, og en vesentlig bidragsyter til daglig tilstedeværelse i Norges maritime ansvarsområder. Holdt opp mot betydningen av at fregattvåpenet med sine oppgaver fungerer etter forutsetningen i krise og krig er det likevel Forsvarssjefens vurdering at fregattene skal gis prioritet. For fregattene vil manglende helikopterkapasitet representere en vesentlig større reduksjon av hele våpensystemets effektivitet, enn det fraværet av helikopter representerer for Kystvakten. For Kystvaktens del er det dessuten mulig å finne avbøtende tiltak, hvilket ikke vil være mulig for fregattene. Eksempler på avbøtende

tiltak kan være innleie av sivile helikopter, UAV, bruk av satellitt osv. En kombinasjon av avbøtende tiltak må vurderes i forhold til hva som er kostnadmessig fornuftig.

Ved å prioritere leveransen fra NH90 til fregatt må samtlige helikopter leveres i fregattversjonen. Det er lagt til grunn at eksisterende infrastruktur for understøttelse av helikoptrene benyttes som forutsatt. Hvis flytimeproduksjonen blir større enn det denne analysen legger til grunn kan overskytende timer benyttes til Kystvakten og dermed redusere behovet for innleie av sivil kapasitet.

Forsvarssjefen understreker at dette er en anbefaling om hvordan leveransen fra NH90 skal prioriteres. Gitt departementets tilslutning må foreslått innretning ytterligere utredes og detaljeres.

Det tredje alternativet, å dele timene mellom fregatt og kystvakt, vil ikke dekke behovet for noen av systemene. Kystvakten vil uansett måtte støttes med innleie av helikopter og/eller en kombinasjon av andre avbøtende tiltak.

Konklusjon

I lys av Forsvarets 9 oppgaver vil forsvarssjefen prioritere oppgavene knyttet til suverenitetshevdelse og alliert forsterkning. Forsvarssjefen anbefaler at hele leveransen fra NH90 går til fregatt.

Haakon Bruun-Hanssen
admiral
forsvarssjef